

TEGENWOORDIG DEELWOORD GERUNDIVUM EN VOLTOOID DEELWOORD PARTICIPE PRÉSENT GÉRONDIF ET PARTICIPE PASSÉ

HET TEGENWOORDIG DEELWOORD

_____ Het Participe Présent (VB.: *donnant*) wordt vooral veel meer gebruikt dan in het Nederlands maar is toch vooral een vorm van de schrijftaal, in het bijzonder wanneer men zinnen construeert met "ayant" of "étant". Het onderwerp van het tegenwoordig deelwoord behoeft niet samen te vallen met dat van de hele zin (hoofdzin).

Vergelijk:

Cet homme portant un costume bleu, est le directeur de l'entreprise
Deze man die een blauw kostuum draagt, is de directeur van de onderneming

Ook in de Franse spreektaal zeg je liever:
Cet homme qui porte un costume bleu, ...

Étant seul à la maison, il a lu un grand roman
Daar hij <toch> alleen thuis, heeft hij een grote roman gelezen

Ayant lu les instructions, nous nous sommes mis au travail
Na de instructies te hebben gelezen, zijn wij aan het werk gegaan

Bien qu'étant doté d'une grande intelligence, il s'est trompé cette fois
Hoewel hij begiftigd is met een groot verstand, heeft hij zich deke keer vergist

Nous cherchons un employé sachant parler et écrire français
Wij zoeken een medewerker die Frans kan spreken en schrijven

Van de contexte hangt het af met welk woord je de Nederlandse bijzin laat beginnen. Behalve "die" en "dat", zijn ook "daar/omdat", "terwijl", "toen", "nadat" mogelijk. Immers, vaak geeft het Participe Présent ook een idee van "tijd", van "oorzaak", van "voorwaarde" en van "toegeving" aan.

Geef je een soort kwaliteit aan, dan is het tegenwoordig deelwoord echt een bijvoeglijk naamwoord geworden. Het kan dan een bijwoord van graad voor zich krijgen (zoals: "si", "trop", "très", "plus" en "moins") en kan verbogen worden:

Des élèves très obéissants - Erg gehoorzame leerlingen
Les routes sont trop glissantes - De wegen zijn te glad

Natuurlijk zijn er daarnaast de vele gevallen waarin men nauwelijks meer stilstaat bij het feit dat het gebruikte bijvoeglijk naamwoord eigenlijk een Participe Présent is

Je ne le trouve pas très amusant
Il m'a fait une proposition très intéressante
Cette chambre n'a pas encore l'eau courante

In de volgende vier gevallen heeft het Participe Présent zijn werkwoordswaarde behouden:

1. *Wanneer het eerder doet denken aan een handeling (bij voorbeeld: vanwege de aanwezigheid van een vast voorzetsel) dan aan een kwaliteit*

exceller   excellent   excellent

Dus:

Il a parlé trop longtemps, fatiguant ainsi son public
Hij heeft te lang gesproken en zo zijn publiek vermoeid

Je ne peux plus souffrir ses propos fatigants
Ik kan zijn vermoeiende praatjes niet meer verdragen

HET VOLTOOID DEELWOORD

Voor het Participe Passé geldt nog meer dat het een bijvoeglijke waarde kan krijgen (en dan ook de uitgangen krijgt van een bijvoeglijk naamwoord):

Elle demeure assise   = Zij blijft zitten
Il porte les cheveux coupés courts   = Hij draagt zijn haar kortgeknipt
J'ai vu ces hommes accablés de travail = Ik heb die mannen gezien die overladen waren met werk
Restée seule, elle a regardé la télé   = Toen zij allen was gebleven, heeft zij naar de tv gekeken
La langue parlée est-elle plus difficile que la langue écrite ?
Is de spreektaal moeilijker dan de schrijftaal ?

Een nuance van tijd, oorzaak (etc.), dus een waarde die die van het gewone werkwoord benadert, komt echter veelvuldig voor, zelfs in de spreektaal:

Arrivées à la gare, elles sont descendues de l'autobus
Nadat zij bij het station waren aangekomen, zijn zij uit de bus gestapt

Licenciés par leur patron, les ouvriers ont connu le chômage
Daar zij waren ontslagen door hun baas, zijn de arbeiders werkloos geworden

Sommige Participes Passés hebben zich eigenlijk ontwikkeld tot niet veel meer dan een voorzetsel. Het zijn:

vu (=gezien), attendu (=in aanmerking genomen), passé <deux heures> (=over tweeën), excepté (=uitgezonderd); ci-joint (=hierbij ingesloten); y compris (=erbij inbegrepen); étant donné <les circonstances> (=gegeven <de omstandigheden>)

Als het Participe Passé in een afzonderlijk zinsdeel naast zijn onderwerp staat, terwijl de hoofdzin met een ander onderwerp nog volgt, spreekt men van een CONSTRUCTION ABSOLUE:

Eux partis, la fête a vraiment démarré
Toen zij vertrokken waren, is het feest pas echt begonnen

Cela dit, il s'en est allé
Dit gezegd hebbend is hij weggegaan

DE GÉRONDIF

De Gérondif is de combinatie van een Participe Présent voorafgegaan door de vorm "en". Deze constructie fungeert uitsluitend als een bijwoordelijke bepaling met nuances van tijd, oorzaak, voorwaarde, toegeving en "manier waarop". De handeling die wordt weergegeven door de Gérondif vindt min of meer tegelijkertijd plaats met die van de hoofdzin (waarin je pas het onderwerp vindt). Beide handelingen hebben derhalve hetzelfde onderwerp !

Vergelijk bij voorbeeld de volgende zinnen:

Je l'avais croisée en allant à la gare (GERONDIF)

Ik ben haar tegengekomen toen ik naar het station ging

Je l'avais croisée allant à la gare (PARTICIPE PRESENT)

Ik ben haar tegengekomen toen zij naar het station ging

WAT GEEFT DE GERONDIF AAN ?

-<u>tijd</u> (waarbij 'tout' de gelijktijdigheid versterkt)

En allant à l'école, il a rencontré son ami

Toen hij naar school ging, heeft hij zijn vriend ontmoet

Tout en parlant de leurs devoirs, Jean et Marie avaient atteint la cour de l'école

Terwijl zij praatten over hun huiswerk, hadden Jean en Marie het schoolplein bereikt

-<u>oorzaak</u>

En mentant au sujet de son salaire, il a payé moins d'impôts

Door te liggen over zijn salaris, heeft hij minder belasting betaald

-<u>voorwaarde</u>

Tu réussiras en étudiant très fort

Je zal slagen als je hard studeert

-<u>toevoeging</u> (waarbij 'tout' vrijwel altijd voorafgaat)

Tout en vous concédant que ce roman n'est pas bien composé, je trouve qu'il est amusant

Hoewel ik U moet toegeven dat deze roman niet goed gecomponeerd is, vind ik <wel> dat hij leuk is

-<u>manier waarop</u>

Il est possible de s'instruire en s'amusant

Het is mogelijk zaken aan te leren terwijl men zich vermaakt

De Gérondif en de Participe Présent kunnen vaak 'door elkaar' worden gebruikt. Bij "ayant" en "étant" is er een duidelijke voorkeur voor "tout en ..." in plaats van "en ..."

En disant/ Disant cela, il s'est levé pour partir

Terwijl hij dat zei, is hij opgestaan en vertrok (om te vertrekken)

Tout en ayant vu ce qui s'était passé, il n'a rien dit à la police

Hoewel hij had gezien wat er was gebeurd, heeft hij niets aan de politie verteld

Elle l'a aidé, tout en étant persuadé qu'il était coupable

Zij heeft hem geholpen terwijl ze ervan overtuigd was dat hij schuldig was

Mogelijke "soepele" vertalingen van de Gérondif kan men laten beginnen met: door te, toen, als, indien, terwijl <al>, hoewel.

Tenslotte, sommige zinsdelen met een Gérondif zijn, hoewel eigenlijk incorrect, tot clichés geworden en weer andere Gérondifs zijn resten uit vroeger tijden, waarop geen variaties mogelijk zijn.

On paye en servant = Men betaalt gelijk als men bediend wordt

La fortune lui est venue en dormant = Hij is slapend rijk geworden

à son corps défendant = tegen wil en dank

donnant donnant = gelijk overstekend

raconter qqch chemin faisant = iets onderweg vertellen

***